

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Disputatio XXXVI. De ordinatione & officiis Angelorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](#)

nem Spiritus ad ignem, & impeditiōē operationum connaturalium, qualem non patiuntur parvuli in limbo detentis.

- ¶ 6. Objic̄ies tertio. Pœna alligationis est æqualis in omnibus damnatis, nec tamen æqualis est pœna sensus: ergo pœna sensus non consistit in alligatione.

Respondeo negando antecedens: quia quanto quisque Spiritus est nobilior, tanto molestius fert, se ab ignobili corpore detineri & subjugari.

- ¶ 7. Objic̄ies quartio. Demones existentes in aere patiuntur pœnam sensus, nec tamen sunt alligati ad ignem infernalem: ergo pœna sensus in alligatione facta ab igne infernali non recte salvatur.

Respondeo, dæmonem in aere existentem vel ab ipso igne quamvis distante, divinam tamen vir-

tute elevato torqueri, vel ipsum aeternum, aut aliud corpus elevari ad eandem pœnam & equivalenter inferendam: quæ ipsa etiam animabus damnatis, ut in flammis purgatori patientibus proportioniter sunt applicanda.

Colliges ex dictis; quamvis hæc verosimilitudine alterius mundi pœnis è D. Thomæ doctrina dicantur, illarum tamen modum esse ut obscenissimum, sic incertissimum, nihilque in hac re certius posse statui, quan̄d quod D. Augustinus expellit l. 21. d. civit. c. 10. miris, veris tamen modis etiam Spiritus incorporeos pœna corporalis ignis affligit, cum Spiritus hominum etiam ipsi incorporeos & nunc potuerint includi corporalibus membris, & non poterunt corporum suorum vinculis insolubiliter alligari.

DISPUTATIO XXXVI.

D E

Ordinatione & officiis Angelorum.

Nunc Angelos ad se invicem & ad hominem comparatos cum S. D. à q. 106. consideramus, & primù, quomodo sibi loquantur, sequè illuminent, tum quibus ordinibus, ac officiis distinguantur, hominésque gubernent, disquirimus.

ARTICULUS I.

Quomodo Angeli invicem loquuntur, seq̄ illumination?

S U M M A R I A.

1. Requisita ad locutionem.
2. Locutio sit per directionem sui conceptus.
3. Illuminationem Angelorum probat autoritas.
4. Et ratio S. Doctoris.
5. Quomodo fiat illuminatio?
6. De quibus objectis fiat?
7. Conditiones & definitio illuminationis.

§. I.

Exponitur locutio Angelorum.

1. Qui est suum conceptum ad alterum ordinando & dirigendo eidem manifestare. Unde primò ad locutionem requiriunt actus voluntatis, quo quis vult & consentit actum suum alteri innoscere: ideo qui absque rati oratione ad alterum, easli aliquo v. g. in somno, aut ebrietate verba proferet, non verè dicteretur locuti. Secundò, ut conceptus ad audientem directus fiat ipsi manifestus, si antea erat ignoratus: in quem finem nostra locutio indiger quibusdam signis, & vocibus vel formalibus, vel virtualibus. Siquidem, ut S. D. hic, nostra cognitioni duplice impedimento alteri occultatur, nempe voluntate intelligentis, & grossitatem corporeæ molis; quæ causa est, quod ad locutionem non sufficiat sola voluntatis directio, nisi insuper accedat externa significatio.

Dixi tamen. Si conceptus antea fuit ignotus; in ea quippe locutione, quâ DEO omnia cor-

dium lecreta insipienti loquimur, nullæ ei sunt manifestatione. Hoc posito queritur, qui nomine unius Angelus loquatur alteri? nam Angelus colloqui clara est S. Script. Authoritas 1. Cor. 13. II. 6. Apoc. 6. nec tamen exterioribus signis indigere, ex conditione naturæ incorporei canunt est.

CONCLUSIO. Angelorum locutio in hoc modo fit, quod Angelus loquens per alium voluntati consentit, ut suis conceptus alteri innoscatur.

Ratio S. D. est: locuti (ut dictum est) suum conceptum alteri manifestare; sed hoc fit, quoniam omnium Angelus consentit, ut suis conceptus manifestescat alteri: ergo. Minor probatur. Tunc manifestatur conceptus alteri, quando ad illum dirigitur, & collitur impedimentum obstante manifestacioni; sed utrumque fit per voluntatis consensum, ut suis conceptus huic determinata persona fiat manifestus: ergo. Minor quoad prima membrum patet, nil enim aliud est dirigere dum conceptum, quam velle, ut potius huic quam alteri innoscatur. Quadam 2. membrum probatur. Unicum impedimentum manifestacionis est voluntas Angelii, sub suo jure & potestate conceptum retinens (nam Angelum habere congenitus species, quibus in actu primo representantur operationes aliorum Angelorum, suppono ex dictis) sed hoc impedimentum removetur hoc ipso acto, quo Angelus suo jure cedit, & vult, ut suis conceptus non minus alteri, quam sibi fit cognitis, ergo.

§. II. Explic.

§. II.

Explicatur illuminatio Angelorum.

Illuminatio species quadam locutionis est, quam dari ab Angelis superioribus versus interiores, doctrina est Doctoris Angelici hic q. 107, a. 1. accepta ex D. Dionysio l. d. Cæl. Hier. c. 3. & 7. cum quo sentiunt SS. PP. in communione, prefertim Hieron. & Ambros. affirmantes, illas voces 11. 63. *Quis est iste qui venit de Edom?* & Psl. 33. *Quis est iste Rex gloria?* esse Angelorum interiorum à superioribus Angelis de gloria Christi aicentibus instrui & illuminari desiderantur.

Congruentia rationem primò ex parte DEI dat S. D. quod DEUS iuxta ordinarium modum gubernandi non facit per se solum, quod potest medianibus causis secundis: sed ita DEUS illuminat Angelos interiores, ut tamen huius dubius id possit medianibus Angelis superioribus: ergo.

Secundò ex parte Angelii, tum quia conveniens est recto rerum ordini, ut inferiora perficiantur à superioribus, tum quia bonum est communicativum sui, ideoque Angelii perfectiores acceptas à DEO illustrationes communiant Angelis interioribus.

Fiat autem illuminatio per hoc, quod Angelus superior suam cognitionem universaliorum, quam habet de veritate revelata per inadäquatum usum sua speciei, dividat in plures conceptus inadäquatos, & proportionatos ad particularitatem specierum inferioris Angelii; ideoque divisim ad inferiorem Angelum suam cognitionem dirigit, ut cum S. D. Thomistæ communaret.

Ratio est, quod illuminatio sit quedam materialis locutio, quā cognitio unā cum ob-

jecto cognito dirigitur ad intellectum alterius. Sed non potest dirigi ad intellectum Angelii inferioris sub ea perfectione, sub qua est propria Angelo superiori, cùm Angelus inferior habeat species minus universales in representando, idōque improporionatas ad illum modum cognoscendi: ergo tantum sub minori universalitate, & majori particularitate, dividendo unum conceptum in plures magis particulares; alias intellectus Angelii inferioris nihil dicere, nec perficietur à superiori.

Sed neque de omnibus his rebus fit illuminatio, de quibus est locutio. Cum enim illuminatio sit locutio per modum doctrinae & magisterii (qua de causa D. Greg. Naz. or. 2. de Theol. & S. Joan. Damal. l. 2. de fide. An-

gelos Hierarchia superioris appellant *Dolores* *inferiorum*) & per illam juxta D. Dionys. intel-

lectus purgetur a *nescientia*, de his solummodo veritatis datur illuminatio, qua specialiter à DEO revelante dependent, ut mysteria gratiæ & futura contingentia, mutationes impor-

tiorum, &c. alia enim veritates naturales à scientia Angelica perfectissimè penetrantur.

Ex quo habes, tria esse, que illuminatio ad locutionem superaddit. Primum est ordo & habitudo ad primam veritatem revelantem. Alterum, modus cognoscendi perfectior in illuminante. Tertium, confortatio intellectus inferioris, non effectiva, quasi per productionem novi luminis; sed objectiva, per explicatiōrem propositionem veritatis ad captum Angelii inferioris.

Rectè proinde describes illuminationem, quod sit locutio Angelii superioris cum inferiori, quā illi manifestat veritatem tanquam à DEO acceptam & proportionatam ad captum inferioris.

ARTICULUS II.

Quae & quot sint Hierarchie & ordines Angelorum?

SUMMĀRIA.

1. Quid sit Hierarchia.
2. An una sit hominum & Angelorum?
3. Angelica Hierarchia triplex ex triplici modo illuminandi,
4. Et Divinam gubernationem recipendi.
5. Nomina & significata Ordinum supremae & prima Hierarchie.
6. Nomina & officia ordinum secunda Hierarchia.
7. Nomina & officia ordinum tertia Hierarchia.

§. I.

Exponuntur Hierarchia.

Hierarchia significat sacrum principatum, h. e. quandam multitudinem & collectionem, sub uno principe ordinatam ad sacram operationem. Quia de causa primò non est Hierarchia inter Personas Divinas: quia licet inter illas datur ordo, non tamen datur principatus. Neque secundò Hierarchia reperitur inter bruta, vel demones, quia sunt incapaces sacrae operationis.

Porrò Hierarchia potest considerari duplicitate; vel secundum habitudinem ad principem, & caput, a quo regitur, vel secundum modum, quo à principe gubernatur. Si primò modo Hierarchiam accipias, certum est, quod unica sit Hierarchia hominum simul & Angelorum, cùm omnium sit unus Princeps, DEUS optimus maximus, a quo gubernantur, atque infinitum supernaturale diriguntur. Si vero secundo modo accipias, tunc hominum Christianorum communitas distinctam constituit Hierarchiam à communitate Angelorum; quippe que sub sensibilibus signis, Sacramentis videbile & sacrificiis, gubernatur.

Angelica vero Respublica in triplicem Hierarchiam dividitur iuxta communem Theologiam doctrinam, acceptam ex D. Dionys. de Cæl.

P p a

300 Tract. III. Disputatio XXXVI. Artic. II. §. I. & II.

Cel. Hier. Ubi S. hic Pater innuit, quod hanc doctrinam à suo & Gentium Magistro D. Paullo didicerit.

Ratio congruentia est: distinctio Hierarchia desumitur ex diverso modo à DEO, cetero summo Princepe ductum & illuminationem recipiendi: sed hic est triplex. Nam primus & perfectissimus modus illuminationis est, à DEO immediate illuminari, & simul interiores illuminare. Secundus, illuminari mediate, & rursus alios illuminare. Tertius & infimus, mediate illuminari, nec alios Angelos inferiores illuminate. Primus modus primam, secundus secundam, postremus postremam Hierarchiam constituit.

4. Praterea, tres sunt modi Divinam gubernationem recipiendi, DEOque ministrandi; primus est, summo Principi assistere, qui competit Angelis supra Hierarchia, secundus, generales dispositiones Divina Providentia exequendas ordinare & intimate, quod ad secundam Hierarchiam pertinet; tertius, particularia ministeria exerci, quod est munus postrema Hierarchia.

§. II.

Ordines & Chori Angelorum.

5. Quilibet Hierarchia constat ex triplici Cho-

pellatio ex variis S. Script. locis, S. Dionysii,

aliorūmque SS. PP. doctrina desumitur. Et primae quidem Hierarchia ordines appellantur fortius ex speciali habitudine & unione ad DEUM, sive per voluntatem, sive per intellectum. Unde primus est Seraphinorum, qui sic vocantur propter excellentissimam unionem per amorem & charitatem. Secundus, Cherubinorum, qui nomen accipiunt a plenitudine scientiae. Tertium ordinem configurans Throni, sic dicti ab intima DEI immunitate, sive, quod in ipsis immediatae DEI illuminationes quiescant, & terminantur.

Keliqui Ordines nomen accipiunt ex habitudine & respectu ad creaturas in adimplenda Summi Principis DEI optimi Max. voluntatem. Et in secunda Hierarchia continentur Dominationes, quorum est, agenda aliis intimare, ordinare, ac distribuere. Virtutes, qui genitilia & mirabilia opera Divina Providentia mundi gubernationem, & regimen Ecclesie spectantia exequuntur. Potestates, qui omnem Divinam Providentia illatum servant, impedimenta removent, hostes coercent.

Tertia Hierarchia, que particulari exercitii Divinae Providentiae praesidet, dividitur in Principatus, qui curam gerunt integrorum regnum & Provinciarum. Archangeli, qui publicas personas, Reges, Pontifices custodiunt. Angelos, qui ad singulorum hominum causam sunt deputati.

ARTICULUS III.

De missione & custodia Angelorum.

SUMMARIA.

1. Fides docet Angelos mitti.
2. Superiores Angeli non mittuntur.
3. Presertim in primis 4. Choris Angelorum.
4. Si missi fiat in finem ordinarium.
5. Testimonia S. Script. objecta exponuntur.
6. Singuli homines habent suum Angelum Custodem.
7. Custodia incipit a nativitate.
8. Pestis hanc vitam cessat custodia.
9. Christus non habuit Angelum Custodem.
10. Quis effetus Angelicae custodia?
11. An quilibet hominum habeat demonem insidiantem?

§. I.

Quorum ordinum Angeli mittantur?

1. Angelos in ministerium mitti, est fide Divina certum. Constat ex illo Exod. 23. Ecce ego mittam Angelum meum, &c. & Luc. 1. missus est Gabriel Angelus, &c. Ratio S. D. q. 112. a. 1. est. ille mitti dicitur, qui aliquo modo ab aliquo procedit, ut insipiat esse, ubi prius non erat, vel ubi prius erat per alium modum. Sed Angeli hoc modo procedunt a DEO, cum enim praefideant corporali creatura, ut att. praeceps ostendit, ex imperio & ordina-

tione Divina transferuntur ab uno termino & loco in alium, cum nova praesentia, & effectu in illo.

Controversia est, an omnium ordinum Angelorum mittantur in Ministerium?

CONCLUSIO. Superiores Angelii (principum primi) quatuor Chori Angelorum) missi ad exterius ministerium mittuntur. Ita S. D. hic a. 2. & 4. D. Dionysius c. 8. Cel. Hier. & D. Greg. Hom. 34. in Evangelia dicuntur: Superiora agmina usum exterioris ministerii nequaquam habent.

Et probatur ratione S. D. Ordo Divini Praecepti est, ut inferiora ordinatae administrantur per superiora, ubi specialis ratio non facit exceptionem; sed in ministeriis Angelorum nulla est specialis ratio, cur DEUS debet praeferre hunc ordinem, & per supremos Angelos gubernare haec inferiora, non mediobus inferioribus Angelis; ergo DEUS non gubernat haec inferiora per supremos Angelos non missis inferioribus: praecepit cum ministerium Incarnationis, quod est opus summum ministerii, per Archangelum fuerit executione mandatum, ut notat ex D. Greg. Doct. Angel. hic cit. a. 1. in c. Minor probatur. Ratio, cur DEUS aliquid prætermittat ordinem natura, est ma-

nihilatio gratia, vel fidei confirmatio; sed in ministeris Anglorum neutra ratio habet locum; non prima, quia haec pertinet ad ordinem gratiae; non secunda; quia cum prætermisso hujus ordinis nobis non posuit innocentere, nihil conducteret ad fidei confirmationem.

Dixi, præterim primi quatuor Chori Angelorum: illi enim Angeli non mittuntur in exterius ministerium, quorum officium nomine significatum non pertinet ad executionem in gubernatione mundi, & procuranda hominum salutem: sed quatuor primis Angelorum Choris nullum tale officium incumbit: siquidem primi tres Chori sunt tuncum assistentes, corumque nomina significant ardorem charitatis, plenitudinem scientie, quietem & immanentiam Divini luminis, quibus nullum denotatur exterius ministerium. Nomen vero Dominationis significat imperium & intimatio agendorum, non ipsum ministerium.

Ibi tamen observa, dicta procedere de Angelorum missione in finem ordinarium, qui est gubernatio Regum, regnum, provinciarum, & sicutum hominum, quo non obstante propter haec aliquem extraordinarium, veluti ad inferendum Christi D. tanquam supremo capiti, vel ad B.V. in celum deducendam, etiam prima Hierarchia & ordinis Angeli mitti potuerunt, ut aliquando insinuare videntur SS. PP. In modo videatur esse conformius ad sensum S. Ecclesie, quod S. Michael, qui est primas & Principes totius celestis exercitus, ut etiam Princeps & Custos S. Ecclesie, & olim Synagoga: isque ipse, qui DEI Legatus, & quasi vice-Deus Moysi in flamma rubi apparuit, & legem dedit in monte Sinai; postea etiam a Iosephus conpectus, dixit, se esse principem exercitus Domini. Est enim haec nullo nobilissima, agere vices & Legatum ipsius Dei, & eis Præsidem totius Hierarchia Ecclesiastica, neque convenientius alteri Angelo tribuita prefectoria Hierarchia Ecclesiastica in terris, quam cui competit principatus Hierarchia Angelica in celis. Et ita communiter sentiunt interpp. S. Script.

Objicte tamen diversa S. Scripti, testimonia prima. Cherubini sunt missi ad custodiam Paradisi. Secundum Michael Dan. 10. sunt missi in adiutorium, & tamen est unus de Principibus primis, eumque Ecclesia veneratur ut primatum electio exercitus. Tertio. Seraphim I. 6. sunt missi ad mundanda labia Prophetæ. Quartò. Raphaël Angelus Tob. 12. dixit se esse unum e spiritu affinitibus ante Dominum: assistens autem convenit primis spiritibus. Quinto. Apostol. Heb. 1. generatim de omnibus Angelis affermat, quod sunt Administratores Spiritus missi in ministerium.

Respondeo ad 1. & 3. Angelos quandoque appellant nomine suorum principalium, quorum vice funguntur, ideo quamvis uterque Angelus, tam qui Paradiso custodiendo praefectus est, tam qui labia Iai purgavit, sit ex iustissimo ordine Angelorum, quia tamen ille Cherubini, iste Seraphimi virtute & autoritate id fecit, propterea suorum principalium nomen participat. Ita S.D. hinc 2. ad 2. ad mentem D. Greg. Hom. 34. in

Evangel. dicentis: *Hi Spiritus, qui mittuntur, eorum vocabulum percipiunt, quorum officium gerunt.*

Ad 2. Respondeo Gonet, Angelum Michaëlem, de quo Daniel, esse ex ordine Archangelorum, Ecclesia Catholica, olim Synagoga præsidem. Nam teste D. Hieron. in loc. cit. *Principes pri- mos Archangeli intelligimus.* Sed conformius ad præcedentia, ubi diximus, Principibus curam regnum & provinciarum demandari, Labat exultat, esse ex ordine Principatum, uti & Angelus Persia Dan. 10. Nec obstat hoc ipso nomine etiam summum Angelum Luciferi antagonistam appellari Apoc. 12. id quippe fit propter similes utriusque operationes, dum primus Angelus Divinum honorem contra dämones in celo, Archangelus vero Ecclesia Catholica Custos eundem contra hereticos propagnat in terris; idque sub uno nomine, *Quis ut DEUS?* ab Ecclesia coluntur, prout exponunt Gonet & Labat citati. Verisimilior tamen videtur responsio, quam primum atculi num. 4.

Ad 4. Respondeo, A filientiam illò locò acipi pro visione beatifica, & septenario numero universitatem figurari, juxta D. Greg. Hom. 33.

Ad 5. dico. *Omnes esse administratores Spiritus, & mitti in ministerium, missione vel visibili, vel invisibili (qua sit per illuminationem) immediata vel mediata, concedo, semper immemorata & visibili, nego.*

§. II.

Varia questia de Angelorum Custodia resolvuntur.

Certum de fide est: ex 18. Cap. Matth. alii 6. que frequentibus Scripturæ locis, SS. Angelos esse ad hominum custodiam deputatos. Circa quam tamen custodiam varia oriuntur dubia, &

Quæres primo. An singulis hominibus etiam reprobis & infidelibus singuli Angeli sint in custodiam deputati?

Respondeo affirmativè cum S. D. hinc a. 4. & comm. Theolog.

Deducitur ex variis Script. locis à SS. PP. & Interpretibus, inter quos D. Chrysostomus Hom. 14. in Epist. ad Heb. *Vnicuique nostrum Angelus affidet.* Et D. Bernard. 5. de confid. c. 4. *Premus Angelos dici, qui singuli singulis hominibus dati creduntur.*

Ratio est: quod viatoribus per viam non tutam ambulabitibus dantur Custodes: sed quilibet homo, quantumvis infidelis & reprobus, est viator, & ambulat per viam temptationibus & infidili plenam: ergo quilibet accipit Angelum Custodem.

Confirmatur. Custodia Angelica est effectus voluntatis antecedentis, quâ DEUS vult omnes homines salvos fieri, ergo sicut virtute illius voluntatis omni homini dantur media sufficientia ad salutem, ita etiam cuiilibet hominum datur suus Angelus Custos.

Quæres secundo. Quandonam incipiat hæc 7. Angelorum custodia?

Respondeo D. Hieron. in c. 18. March. ab ortu nativitatis unaquaque anima habet in custodiā suā Angelum deputatum. Nam ab ortu nativitatis incipit esse viator variis periculis obnoxius, & capax mediorum conducentium ad salutem. Quamdiu verò latet infans intra uterum maternum, cùm per quādam colligationē censeatur quid unum cum matre, sicut fructus pendens in arbore, est aliq[ua]d arboris, inquit S. D. a. 5. ad 3. videtur ad ejus custodiā sufficere Angelus Custos ipsius matris. Porro, quia status via permanet usque ad instans mortis, circa quod potissimum est salutis dicerimē, ideo nunquam homo totaliter à suo Custode Angelo usque ad illud instans quoad effectum custodiæ deferitur, ut tradit S. D. q. 113. a. 6.

8. Quidam tertio. An in termino viae anima separata habeat Angelum Custodem?

Respondeo, negativè: tunc enim cessat ratio viae, & finis custodie, qui est promotio hominis ad suam salutem, & periculorum remoto: unde tunc solū habebit anima in regno Angelum convegnantem, in inferno damonem punitentem.

9. Quidam quartio. An Christus habuerit Angelum Custodem? Respondeo negativè. Primo. Quia ipse est caput Angelorum. Secundo. Quia ipsius humanitas regebatur per ipsam divinitatem Verbi hypotheticè uniti. Tertio. Quia jam erat comprehensor.

10. Quidam quinto. Quidnam circa clientem operetur Angelorum custodia? Respondeo, operari internè & externè, procurando bona, avertingendo mala tum corporis tum animæ. Internè

operatur mediante immutatione phantasmatum excitando species piorum objectorum: vel male demone excitata phantasmatu dissipando. Externè operatur, avertendo tentationes, pericula & impedimenta salutis, damonis acculum posibendo, &c.

Quares sexto. An etiam hominibus à Lucifero deputetur proprii dāmoni tentato, siue DEO singulis deputatur Angelus tutelatis?

Respondeo. Ceterum videi, à Lucifero misericordia & determinati dāmones ad tentando hominem, ita enim aperte colligitur tam è S. Scriptis quae historia Ecclesiastica, & post Mag. Sem. inde Doctor Angelicus hic q. 114. a. 1. in c. his verbis: *Damones proper superbiā Divinae pugnare similitudinem usurparunt, deputando sibi misericordia determinatos ad hominum impugnationem: sicut Angeli DEO ministrant in determinatis officiis hominum salutem.* Quòd autem singulis hominibus singuli dāmones ad tentandum, vel in cendum sint deputati, prout Gentiles exilabant, cuilibet æquè malum, ac bonus genitrix signantes, non videtur admittendum; nam enim congruit infinita DEI bonitati tanquam moni potestatu permittere ad nocendum, quod ipse utitur ad hominem juvandum & promovendum in salutem æternam, cùm neque Jobus fuit speciali DEI permissione infestare diabolos posset. Assignatio quoque singulorum Angelorum Custodum pro singulis hominibus, est specialis effectus Divinæ Providentie, indicatus in S. Scripturis, quem ad dāmonis potestatum evadendi nullum est fundamentum.

Regi & Reginæ Angelorum, SS. Angelis præstigiis
tim Tutelaribus, Angelicoque Doctori
sit honor & gloria.

